

Antikvarisk förundersökning
STORKEN 13, STOCKHOLM

PLANÄNDRING

SLUTVERSION

2021-12-13

UPPDRAG

316494, Storken 13, Stockholm. Antikvarisk förundersökning och konsekvensbeskrivning

Titel på rapport:

Storken 13, Stockholm – antikvarisk förundersökning

Status:

Slutversion

Datum:

2021-12-13

MEDVERKANDE

Beställare:

RIMA Rickard & Mattias Entreprenad AB

Kontaktperson:

Rickard Robinig

Arkitekt:

Ax arkitekter

Kontaktperson:

Hans Ax

Antikvarisk konsult:

Tyréns Sverige AB

Uppdragsansvarig:

Peter Joseph, Hélène Svahn Garreau

Kvalitetsgranskare:

Peter Joseph

OBJEKT

Fastighet: Storken 13, Östermalm, Stockholm

Adress: Valhallavägen 128 och Sibyllegatan 54

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	BAKGRUND	4
2	VAD ÄR EN ANTIKVARISK FÖRUNTERSÖKNING	4
3	OMFATTNING	4
4	UNDERLAG FÖR BEDÖMNING.....	5
5	FÖRFATTNINGSSKYDD.....	5
	5.1 GÄLLANDE DETALJPLANER	5
	5.2 KULTURHISTORISK STATUS.....	6
	5.2.1 STADSMUSEETS KULTURHISTORISKA KLASSIFICERING.....	6
	5.2.2 KULTURMILJÖLAGEN.....	7
	5.2.3 RIKSINTRESSE FÖR KULTURMILJÖVÅRDEN	7
	5.2.4 SAMMANFATTNING KULTURVÄRDESSTATUS.....	8
6	HISTORIK.....	9
	6.1 MILJÖBESKRIVNING – ÖSTERMALMS VALHALLAVÄGENS UTVECKLING....	9
	6.2 FASTIGHETEN STORKEN 13	12
	6.3 ARKITEKTEN	15
7	BYGGNADSBESKRIVNING.....	16
8	KULTURHISTORISKA VÅRDEN OCH BÄRANDE KARAKTÄRSDRAG	26

1 BAKGRUND

Storken 13 är en bostadsfastighet på Östermalm i Stockholm som är belägen i hörnet Valhallavägen 128 och Sibyllegatan 54. Fastigheten uppfördes 1966–69, efter rivning av en äldre byggnad, utifrån ritningar utförda av Åke E. Lindqvists arkitektkontor.

RIMA Rickard & Mattias Entreprenad AB har köpt en byggrätt på taket av bostadsrättsföreningen och ansöker om ändring detaljplanen för att möjliggöra en påbyggnad på taket med nya lägenheter i 1-2 plan.

Tyréns har fått i uppdrag att göra en antikvarisk förundersökning med utgångspunkt från planhandlingar, arkivmaterial samt utredningsmaterial och relationshandlingar som tagits fram av Ax arkitekter. Nulägesbedömningar utgår från egna iakttagelser på plats.

Fastigheten har ännu inte bedömts ur kulturhistorisk synvinkel av Stockholms Stadsmuseum eftersom den var för ung när inventeringen utfördes 1977. Ingen kompletterande inventering med efterföljande klassificering har heller utförts. Fastigheten är dock belägen på en plats som har höga kulturvärden, dvs inom riksintresset för kulturmiljövården **Stockholms innerstad med Djurgården (AB 115)** och intill **Storken 12**, som är byggnadsminne sedan 1987-08-26.

Förundersökningen tar hänsyn till det och söker förklara vilka kulturvärden och vilka värdebärande karaktärsdrag som finns i den befintliga fastigheten och dess omgivning med utgångspunkt från *Riksantikvarieämbetets Plattform för Kulturhistorisk värdering och urval*.

2 VAD ÄR EN ANTIKVARISK FÖRUNDERSÖKNING

En *antikvarisk förundersökning* utgör kunskapsunderlag i samband med planerad ändring, till exempel vid bygglovsförfarande eller inför detaljplaneändring, projektering och erforderligt beslutsfattande enligt Plan- och bygglagen (PBL). Förundersökningen avser oftast en enskild byggnad eller fastighet med kulturvärden i en kulturmiljö. I förundersökningen analyseras områdets och/eller byggnadens kulturvärden och dess karaktärsdrag. Vidare kan dessa värden tydliggöras genom att infogas i värdebärande berättelser där platsen ingår som en betydelsefull del.

Den antikvariska förundersökningen följs vanligen av en *antikvarisk konsekvensbeskrivning*, i ett särskilt dokument. Konsekvensbeskrivningen är en utredning och analys av hur de kulturvärden som redovisas i en förundersökning påverkas och vilka konsekvenserna blir vid en föreslagen ändring. Det gäller i det här fallet både enligt PBL och riksintressen enligt Miljöbalken. Konsekvensbeskrivningen ska redovisa hur man avser att tillgodose Plan- och bygglagens varsamhetskrav och påverkan på kulturmiljöns riksintressen både direkt och indirekt. Förundersökningen och konsekvensbeskrivningen utgör två av underlagen som tillsammans med andra utredningsresultat ska redovisa hur avvägningar gentemot grundläggande samhällskrav har skett. Intressemotsättningar mellan kulturvärdena och andra krav ska framgå. Detta för att möjliggöra för berörd myndighet att bedöma om den föreslagna avvägningen mellan olika intressen sammantaget kan anses vara fullgod från exempelvis antikvarisk synvinkel.

3 OMFATTNING

Den antikvariska förundersökningen omfattar fastigheten Storken 13, med adress Valhallavägen 128 och Sibyllegatan 54 på Östermalm i Stockholm.

4 UNDERLAG FÖR BEDÖMNING

Stockholms Stadsbyggnadskontor (SBK):	Ursprungsritningar och planhandlingar.
Stockholms stadsmuseum:	Innerstadsinventering kvarteret Storken daterad 26/9 1977 samt Östermalm III, Byggnadsinventering, Stockholms stadsmuseum 1986. Fotografier och annan information.
Platsbesök:	2021-09-01.

5 FÖRFATTNINGSSKYDD

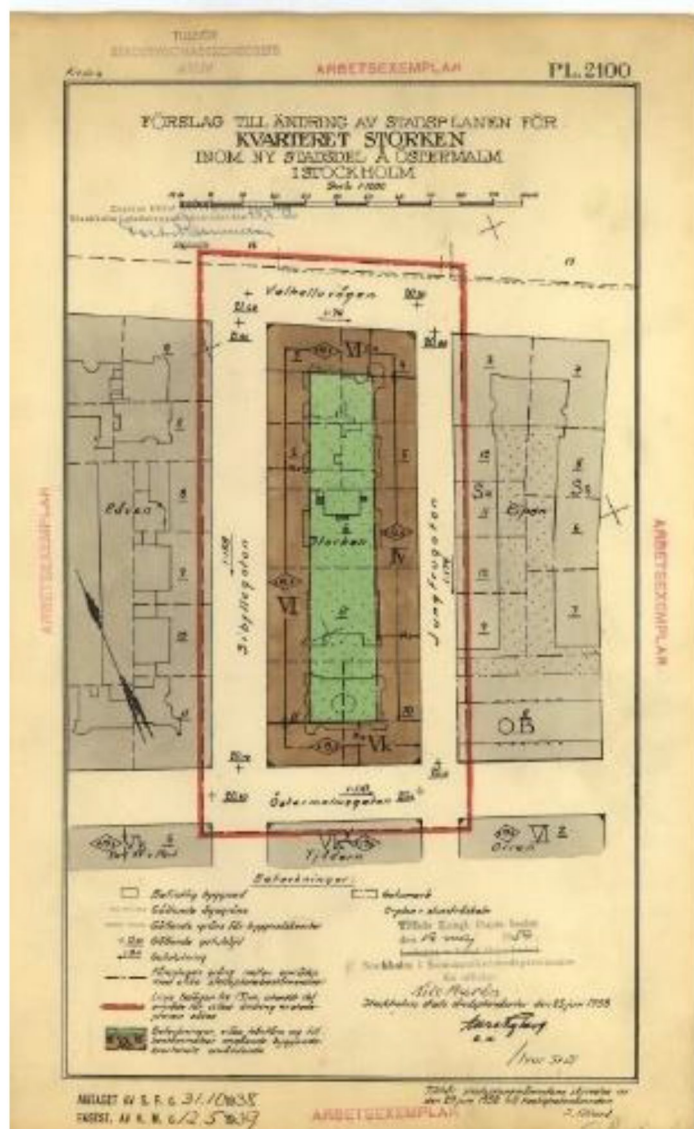
5.1 GÄLLANDE DETALJPLANER

Planbestämmelser som gäller för fastigheten Storken 13 är:

- Detaljplan PL 2100 fastställd 12/51 1939.
- Ändrad stadsplan pl 6980 med begräsning av byggnadsdjupet antagen den 16/7 1968.
- Ändrad stadsplan PI 7575 A fastställd av regeringen 12/6 1980 med tilläggsbestämmelser rörande kvarterets användning med tillägg.
- P2002-11341-54 gällande upphävning av vindsinredningsförbud och förtydligande av varsamhetsbestämmelse.

I detaljplanen PL 2100 var nuvarande Storken 13 delad i två fastigheter; Storken 2 och 3. Vidare framkommer att högsta höjd i dessa var 19,5 m och att båda skulle vara högst 6 våningar. Takfall ska ges en lutning åt horisontalplanet på högst 30 grader. Gatuhörnet skulle vara anpassat för ett gångparti där den utskjutande delen inte får understiga än 3.5 m.

Detaljplanen tillåter en högre byggnad, men inte fler våningar, därav den aktuella ansökan om detaljplaneändring. Tillägget om upphävande av vindsinredningsförbud har ingen betydelse i detta fall eftersom det inte finns någon vind.

Detaljplan PL 2100 fastställd 12/51 1939. Storken 2 och 3 utgör idag Storken 13.

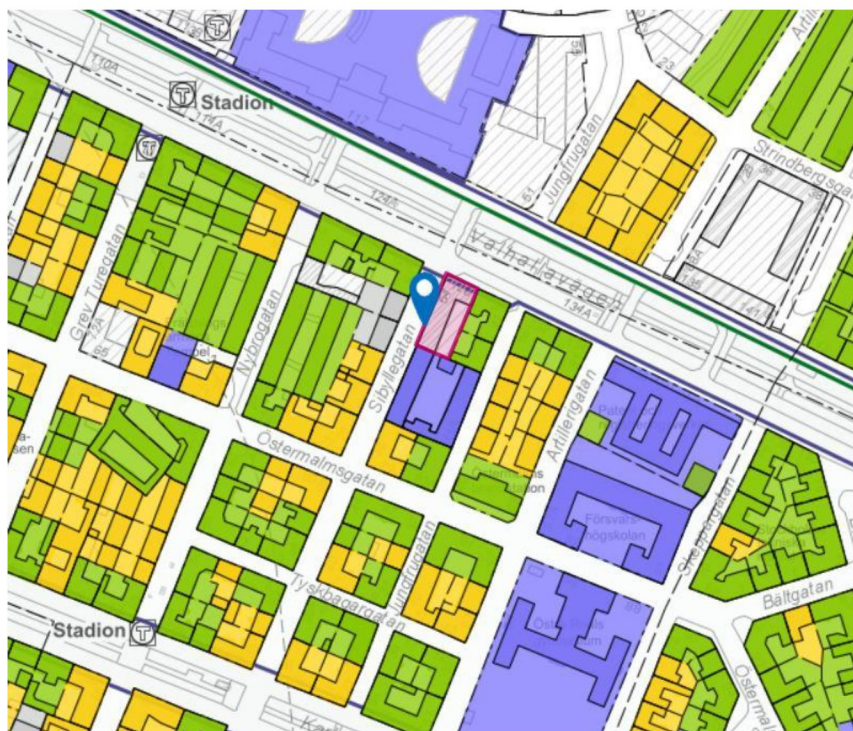
5.2 KULTURHISTORISK STATUS

5.2.1 STADSMUSEETS KULTURHISTORISKA KLASIFICERING

Som kunskapsunderlag vid bedömning av bygglov och åtgärder enligt PBL har Stadsmuseet, på uppdrag av Stockholms stad, utarbetat en klassificeringskarta med olika kulörmarkeringar för bebyggelse med kulturhistoriska värden. De klassificerade byggnaderna sträcker sig dock sällan tidsmässigt längre än till omkring 1960, eftersom inventeringarna på 1970- och 80-talen hade det som gräns. Om man undantar Fältöversten, som upptar ett helt kvarter, är Storken 13 den enda fastigheten som byggdes efter 1960 på den här sidan av Valhallavägen, dvs inom stenstaden, och därför är oklassificerad. Orsaken till att de är oklassificerade är att det krävs en historisk distans för att erhålla perspektiv på bebyggelse som ska bedömas. Det finns dock exempel på att Stadsmuseet klassificerat yngre bebyggelse. Det har dock inte skett med Storken 13, inte heller med Fältöversten.

I byggnadsinventeringen från 1977 anges sålunda inga särskilda värden för den aktuella fastigheten. Däremot framhålls i de förtydligade varsamhetskraven i P2002-11341-54 gällande

upphävning av vindsinredningsförbud och införande av varsamhetsbestämmelse särskilt *esplanaderna*, däribland Valhallavägen som värdefulla och att man därför måste ta särskilda hänsyn till förändringar här. Vidare står det att vid ändring av fastigheter som ligger i exponerade lägen så måste särskild vikt läggas på vindsinredningsprojektens utformning. Det föreslagna projektet är visserligen ingen sådan vindsinredning, men detsamma torde gälla en eventuell påbyggnad, i synnerhet då fastigheten angränsar till ett byggnadsminne.

Den aktuella byggnaden är rödmarkerad. Fastighet Storken 13, med adress Valhallavägen 128 och Sibyllegatan 54 på Östermalm. Färgmarkeringar – blå, grön och gul samt skräfferad vit – hänvisar till Stockholms stads klassificering av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. Det aktuella fastigheten är skräfferad vit.

5.2.2 KULTURMILJÖLAGEN

Storken 13 ligger i anslutning till ett byggnadsminnet Storken 12. Hänsyn måste tas till det. Byggnadsminnesförklaringen är daterad 1987-02-28. Bostadshuset i Storken 12 uppfördes som arbetarbostadshus 1892 och 1896 efter ritningar av Eric O. Ulrichs och Anders Gustav Forsberg åt Aktiebolaget Stockholms arbetarhem. Forsberg hade ritat de två husen som uppfördes 1889 där Storken 13 ligger idag.

5.2.3 RIKSINTRESSE FÖR KULTURMILJÖVÄRDEN

Valhallavägen ingår riksintresset *Stockholms innerstad med Djurgården (AB 115)* i uttrycket:

Det sena 1800-talets stadsbyggande med esplanadsystemet och gator av olika bredd och karaktär, och byggnader i bestämda hushöjder och områden planlagda som "ny stadsdel" i enlighet med 1874 års byggnadsstadga. Den är en del av den täta och enhetliga stenstadsbebyggelsen.

I översiktsplanen *ÖP Stockholm växer*, som vann laga kraft den 23 mars 2018, lyfts värdekärnorna lyft fram och karakteriseras. Kvarteret Storken ingår här i den *klassiska stenstaden* som utgörs av 1800-talets stadsplanestruktur och esplanaderna, Bergsparkerna, Birger Jarlsgatan och Kungsgatan.

De värdebärande karaktärsdragen som måste beaktas vid förändring är:

- *Stadsplanestruktur med ett givet förhållande mellan hushöjd och gatubredd.*
- *Kvarterindelning som bygger vidare på den rätvinkliga 1600-talsstrukturen.*
- *Breda trädkantade esplanader och platser samt bergsparker.*
- *Enhetlig höjdskala och en småskalig fastighetsindelning med sammanbyggda fasader i gatuliv och kringbyggda gårdar.*
- *En tät integration av bostäder och verksamheter.*
- *Gatufasadernas tydliga uppdelning i sockelvåning och huvudfasad, oftast med markerad takfot och ibland med attikavåning, samt enklare gårdsfasader.*
- *Sluttande tak, oftast plåttäckta, med en lutning på upp till 45 graders vinkel från fasaden som ger ett karaktäristiskt taklandskap.*
- *Byggnadsdetaljer.*

Om påbyggnader anges i ÖP Stockholm växer:

"På samma sätt kan påbyggnader på äldre hus, om de blir vanliga, medföra att upplevelsen av stadsmiljöns historiska karaktär försvagas. Det allmänna intresset av att bevara den klassiska stenstadens karaktär har i sådana situationer normalt större tyngd än fastighetsägarens enskilda intresse."

I ÖP Stockholm växer framkommer även att fastigheten som Storken 13 utgörs av inte är de som störst hänsyn ska tas till:

"Stadens bedömning är att det oftast inte skadar den klassiska stenstadens historiska särprägel ifall om- och nybyggnader berör sådana byggnader och stadspartier som tillkommit genom rivnings- och saneringsvågen 1950–1980".

Vid prövning av åtgärder som berör den klassiska stenstaden ska därför betydelsen för stadsmiljön vara avgörande och inte den enskilda byggnadens kulturhistoriska klassificering som behöver uppdateras. Det har som tidigare nämnts ännu inte skett med den här fastigheten.

5.2.4 SAMMANFATTNING KULTURVÄRDESTATUS

Eftersom fastigheten inte bedömts inom Stockholms stads klassificering så omfattas den endast av PBL:s generella paragrafer om varsamhet (kap 8§17) och anpassat underhåll (kap 8§14), men inte av förbudet mot förvanskning (kap 8§13). Däremot ska hänsyn tas till att fastigheten finns inom Riksintresset Stockholms innerstad och Djurgården, där den är belägen vid en av de utpekade värdekärnorna, dvs esplanaden Vallhallavägen inom den klassiska stenstaden och angränsar till ett byggnadsminne. Tyréns bedömer dock inte att Storken 13 enskilt äger särskilda kulturhistoriska värden. Det är en anonym byggnad som uppförts under 1960-talets saneringsvåg, där liten omsorg lagts på den nya byggnadens detaljer och utförande. Detta är lite överraskande då det är en erkänt skicklig arkitekt som ritat huset.

Sammantaget innebär det att närområdet rymmer synnerligen höga kulturvärden som en välbevarad helhet, förutom just den aktuella fastigheten. Vid förändringar av Storken 13 så måste hänsyn tas till platsens värden och kulturhistoriska relevans, snarare än till den enskilda byggnaden, som inte bedöms bidra till platsens kulturvärden. Fastighetens bärande berättelse är att den är ett exempel på 1960-talets saneringsvåg i innerstaden då 1800-talsbyggnader, med mer eller mindre medvetet eftersatt underhåll, revs för att ersättas med mer rationella hus i modernistisk stil och nya obeprövade byggnadsmaterial. I det här fallet hör bygganden inte till kategorin mer påkostade och exklusiva, som i vissa fall uppfördes under perioden på malmarna, utan är påfallande anonym. Det intrycket förstärks av att bygganden till viss del anpassats till intilliggande hus i materialvalen, i det här fallet teglet i fasaden, och volymen, där byggnaden upptill synes avslutas i intet.

I **Stockholms Byggnadsordning (2020)** beskrivs olika stadsbyggnadskaraktärer där Östermalm ingår i stenstaden. Det framkommer att nya byggnader ska utgöras av samtida tolkningar av platsens förutsättningar. I det här fallet bedöms byggnaden ha uppförts utan sådana ambitioner.

6 HISTORIK

6.1 MILJÖBESKRIVNING – ÖSTERMALMS VALHALLAVÄGENS UTVECKLING

Det som idag är Östermalm kallades från början för Ladugårdsgärdet eller Ladugårdslandet och kom tidigt i kronans ägo. Kungsladugården låg här redan i början av 1400-talet. 1619 flyttades den kungliga köks- och fruktträdgården till Humlegården som blev en lustpark under drottning Kristinas tid.

Den västra delen närmast Humlegården uppläts till Stockholms stad 1640 och samtidigt lades en regleringsplan över området. Utbyggnaden skedde långsamt med trähus. På 1800-talet var stadsdelen fortfarande lantlig med låga hus av trä med backiga och leriga vägar som till viss del var kullrestenslagda. Den västra delen där kvarteret Storken är belägen var då fortfarande landsbygd.

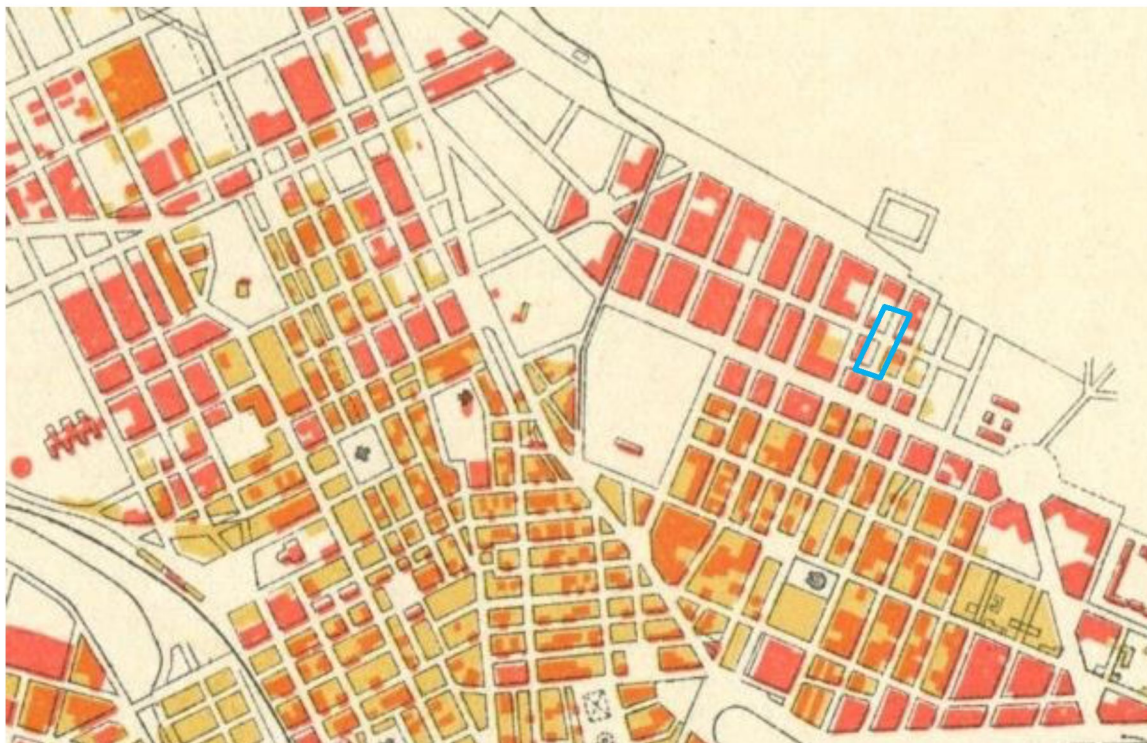
Under andra hälften av 1800-talet ökade befolkningen i Stockholm och byggandet kom i gång på allvar. Nya hyreshus uppfördes i spekulationssyfte. Nya stadplaneideal gjorde sig gällande. En ny plan upprättades, Lindhagenplanen 1866, som ett förslag på hur gatorna på malmarna skulle läggas. Kvarterstrukturen lades upp mellan Karlaplan, Valhallavägen och Narvavägen utgående från 1600-talets struktur i 1640 års stadsplan. Förebilden var Berlin, Paris och Wien, där man skulle ha större trädplanterade gator så kallade esplanader och parker som skulle ges ljus in i staden.

Rutnätsplanens slutna kvarter inordnades i ett rätvinkligt planmönster avbrutna av sådana esplanader, däribland Valhallavägen. Valhallavägen och kvarterstrukturen hade dock en något annorlunda sträckning än den snare fick, men i princip överensstämmer den med hur det blev.

Utsnitt ur Lindhagenplanen 1866. Kvarteret Storken ligger inom den röda markeringen. Källa Wikipedia.

I 1879 års plan över Norrmalm och Gärdet har strukturen lagts ut och då finns kvarteret Storken med. Utformningen skulle ske enligt Stockholms byggnadsordning 1874. Strukturen längs med Valhallavägen byggdes succesivt ut österut på 1880-talet med hyreshus.

Utsnitt ur karta med byggnader som uppfördes i gult före 1875 och i rött mellan 1875 och 1896. Kvarteret Storkens läge är markerat i blått. Källa: Wikipedia.

På 1880-talet var Berlin arkitektonisk förebild för Stockholm. Under årtiondet byggdes hyreshus i rasande takt på Östermalm. Husen som uppfördes bar symmetriska slätputsade fasader med markerade sockelvåningar. Valhallavägen utbyggdes, som den sista fasen av 1880-talets utbyggnad på malmen, med en räckla kraftigt arbetade fasader i sådan stil. Flertalet finns kvar än idag och är välbevarade. Det har lett till att tio fastigheter på Valhallavägen, med gatunummer 92-124, har lyfts fram som särskilt värdefulla exponenter för epoken. Två hus, dåvarande Storken 2 och 3 som låg på samma plats som nuvarande Storken 13, uppfördes enligt ritningar av Anders Gustav Forsberg som ingick i denna skara. Det var de sista husen som uppfördes under 1880-talet längs med Valhallavägen. De revs 1967 för att ersättas av nuvarande byggnad.

Kvarteret markerar sålunda gränsen mellan 1880-talet och det som byggdes från 1890-1910. Storken 4 längs Valhallavägen och Storken 5 längs Jungfrugatan uppfördes enligt ritningar av K. J. Laurentz och Sam Kjellberg mellan 1894-98 i gulaktigt tegel och socklar i natursten, vilket var på modet eftersom de ansågs vara ett mer äkta material än putsen. Även Storken 12, som uppfördes för Stockholm arbetarhem, även det i tegel, efter ritningar av Erik O Ulrichs och Anders Forsberg på 1890-talet (se nedan). De sista husen i kvarteret, Storken 10 och 11, uppfördes från 1900-1910 mot Östermalmsgatan, efter ritningar av Dorph & Höög, 1903-04 i enklare jugendstil.

Det fortsatta byggandet inom kvarteren på malmarna påverkades av att man från 1929 började upprätta små planer över varje kvarteret. Det berodde på att staden ville få kontroll över hur kvarteren byggdes ut och bestämma över gårdarnas användning, vilken höjd och antal våning, läge och utsträckning på marken husen skulle ha. De stöddes av 1931 års byggnadsstadga och stadsplanelag var även avgörande för utformningen. De kvartersvisa detaljplanerna fortgick fram till mitten 1940-talet. Den är en sådan plan som än idag ligger till grund för kvarteret Storken som tillkom 1939.

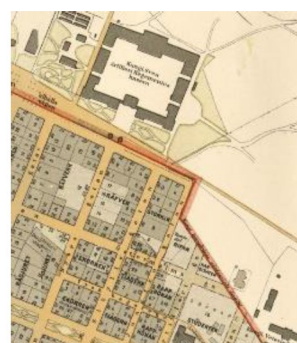
1855

1863

1885

1899

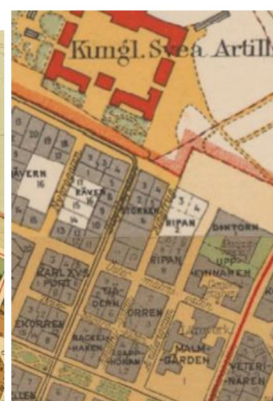
1909

1913

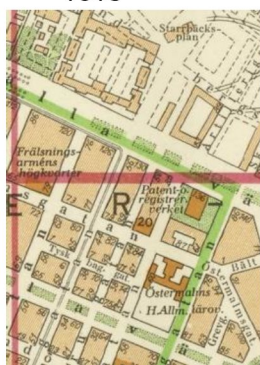
1930

1934

1940

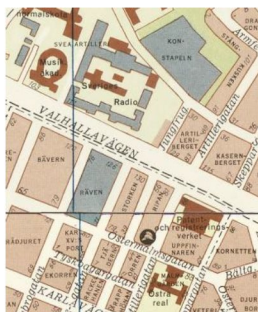
1944

1954

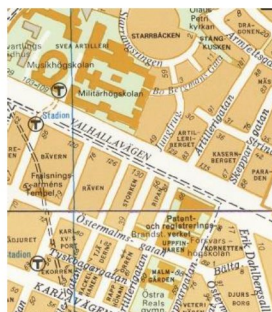
1956

1972

1976

1996

2021

Ovan kartor hämtade från Stockholmskällan visar på områdets utveckling från 1855 till 2021.

6.2 FASTIGHETEN STORKEN 13

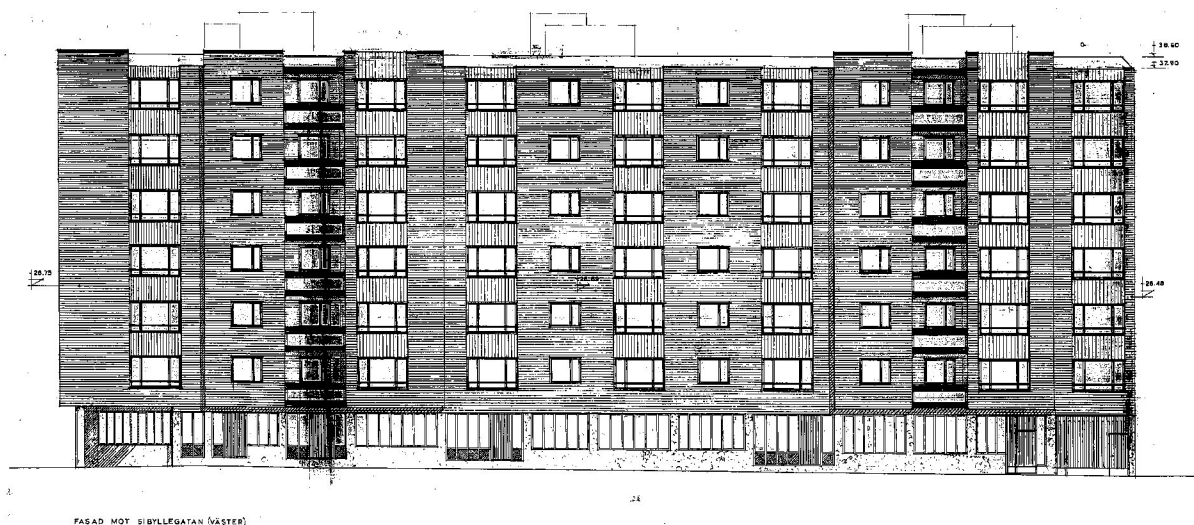
Tidigare fanns på fastigheten två byggnader, inom dåvarande fastigheterna Storken 2 och 3, uppförda 1889 efter ritning av Anders Gustav Forsberg. Han ligger bakom ytterligare två byggnader på Valhallavägen, nr 78 och 98.

Digitala Stockholm, fotografier på Storken 2 och 3, från Stadsmuseums inventeringen innan rivning 1967.

1967 revs Storken 2 och 3 efter en resolution 1966.

1967–1968 uppfördes Storken 13 enligt ritningar av Åke Lindqvist arkitektkontor.

Ursprungsritning Storken 13. Fasaden mot Sibyllegatan. Från Stockholms stadsbyggnadsnämnds arkiv.

Ursprungsritning Storken 13. Fasaden mot gården huskroppen mot Sibyllegatan. Från Stockholms stadsbyggnadsnämnds arkiv.

Sibyllegatan

F1 28034

Valhallavägen

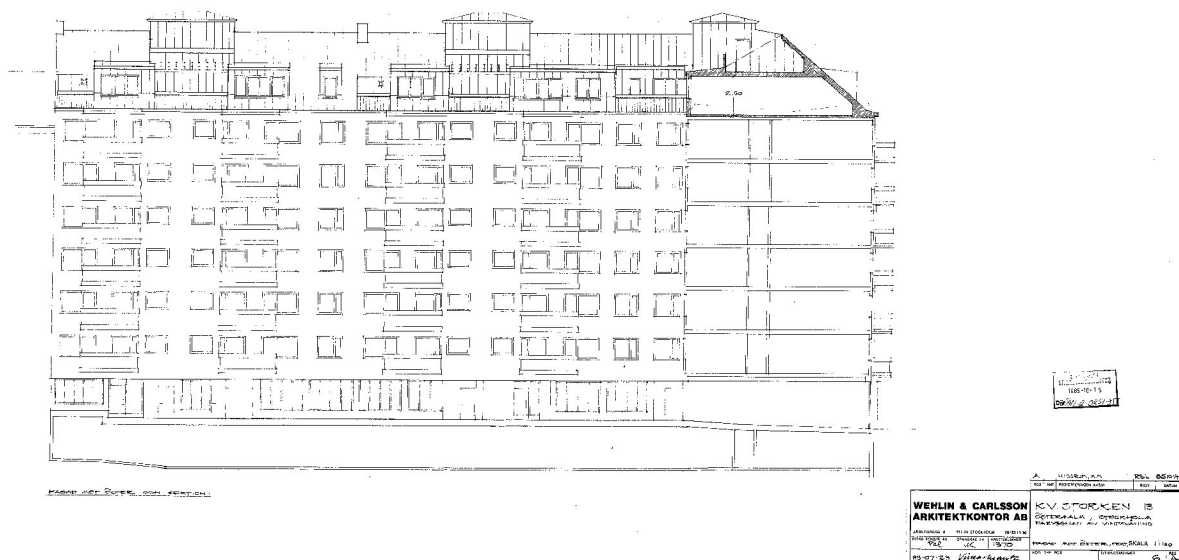
F1 28033

Fotografier av gatumiljön, från inventering 1977. Fotografier är hämtat från Digitala Stockholm

Fotografi gården inventering från 1977. Fotografiet är hämtat från Digitala Stockholm

1985 fanns planer på att bygga på vinden. Man sökte om bygglov med ritningar av Wehlin och Carlsson arkitektkontor.

Bygglovsritning tilltänkt påbyggnad på Storken 13 från 1985.

1993 tillkom en ny entrédörr. Sedan uppförandet har flera entréer och fönster i nedervåningen bytts ut mot pvc-fönster i ljusgrå ton. Samtidigt har äldre dörrpartier getts samma kulör.

2008 utfördes inglasning av balkonger balkong på våning 2 trappor.

2017 söktes bygglov för ändrad användning, från kontor till åtta lägenheter samt en del yttre ändringar.

6.3 ARKITEKTEN

Åke Evald Lindqvist (1914–1987) var i dryga 50-årsåldern när han 1966 ritade den nya byggnaden i kvarteret Storken. Han var sedan länge etablerad och hade erhållit erkännande och vunnit priser för en rad av sina offentliga byggnader. Lindqvist utbildade sig mellan 1935–1939 på Kungliga Tekniska Högskolan i Stockholm, följt av studier 1943, Kungliga Konsthögskolan i Stockholm. Samma år startade han sin egen verksamhet.

Nya Elementarskolan (1948) var ett av Lindqvists första byggnader i en lång rad offentliga verk, och hans första skolbyggnad. Efter det följde Björkhagens (1950) och Blackebergs folkskola (1951). Lindqvist blev därmed en slags sakkunnig på området. Han höll föredrag och anlätades som expert av bl a UNESCO kring skolarkitektur där det även ingick uppdrag med hans expertkunskap i bad- och idrottshallar, där exempelvis Högdalshallen utgör ett av hans mest uppskattade verk. Förutom skolbyggnader ritade Lindqvist bland annat rådhus (idag tingshus), förvaltningsbyggnad och polishus i Södertälje (1958–1968), flera ålderdomshem och semesterbyn Riva del Sole i Italien på uppdrag av RESO (1957).

Lindqvist använde sig av en för tiden nydanande arkitektur som idag går under benämningen svensk modernism eller funktionalism, en arkitekturstil som fick sitt stora genomslag på Stockholmsutställningen 1930. Bland typiska kännetecken för Lindqvist byggnader finns exempelvis platta eller flacka tak, tegel som fasadmateriell och de i grunden strama fasaderna som ibland lättas upp genom funktionalistiskt typisk geometrisk material- och kulörsamverkan med fältindelning, till exempel i fönsterpartier och räcken, med mera. 1958 ritade Lindqvist Växjö Katedralskola, där han fick till ett mer radikalt modernistiskt uttryck genom den särpräglade, glasade aulan.

7 BYGGNADSBESKRIVNING

Byggnaden är ritad i 1960-talsmodernism av Åke E. Lindqvist arkitektkontor. Byggnaden ligger i hörnan av det som tidigare var två fastigheter Storken 2 och 3. Den har sju våningar och saknar vind. Detaljutformningen på balkonger etc är inte av den högsta kvalitet utan ett uttryck från uppförande tidens tankar kring rationellt byggande.

Storken 13 och motsvarande kvarteret Räven med 1880-talsbyggnaden bevarad sedd från Valhallavägen.

Byggnaden har i stort sett sin ursprungliga karaktär sedan 1969, med smärre förändringar.

- Stomme i betong
- Fasaden är klädd i gult tegel samt försedd med rullskift av rött tegel under fönstren, båda sorter i små format. Diskret takfot. Något indragen sockelvåning, i stort sett i samma höjd som på intilliggande hus.

Storken 13 och Storken 12 från Sibyllegatan.

Storken 13 från Sibyllegatan.

*Innergården, mot huskroppen som vetter mot Valhallavägen.
Notera att balkongerna delvis glasats in.*

Storken13 från Valhallavägen.

Storken13 från Valhallavägen. Notera mötet med Storken 4, där det framgår att en viss anpassning gjorts i Storken 13 avseende kulörer och material.

- Fönstren ovan sockelvåningen har bruna plåtfönsterbågar i liggande format, två- eller tredelade. I sockelvåningen är de i PVC och i mindre horisontala format och delvis målade i grått som inte är original.

Utbytta fönsterparti i sockelvåningen.

Fasad mot Sibyllegatan, Notera de utbytta fönstren.

- De två entréerna mot Valhallavägen och Sibyllegatan är utförda plåt med glasade partier. Det finns även en inkörsport, klädd i plåt, till gården från Sibyllegatan. Mot gården finns olika entréer; två plåtklädda enklare portar in mot Sibyllegatans trapphus och en glasad in till trapphuset mot Valhallavägen.

Entré från Valhallavägen.

Entréport från Sibyllegatan.

Dörrpartier på gården.

- Balkongerna är delvis indragna och något utkragande mot gatan, medan de mot gården är utanpåliggande. De har en bred ram i plåt som innefattar ett galvaniserat nät. Vissa av balkongerna är inglasade.

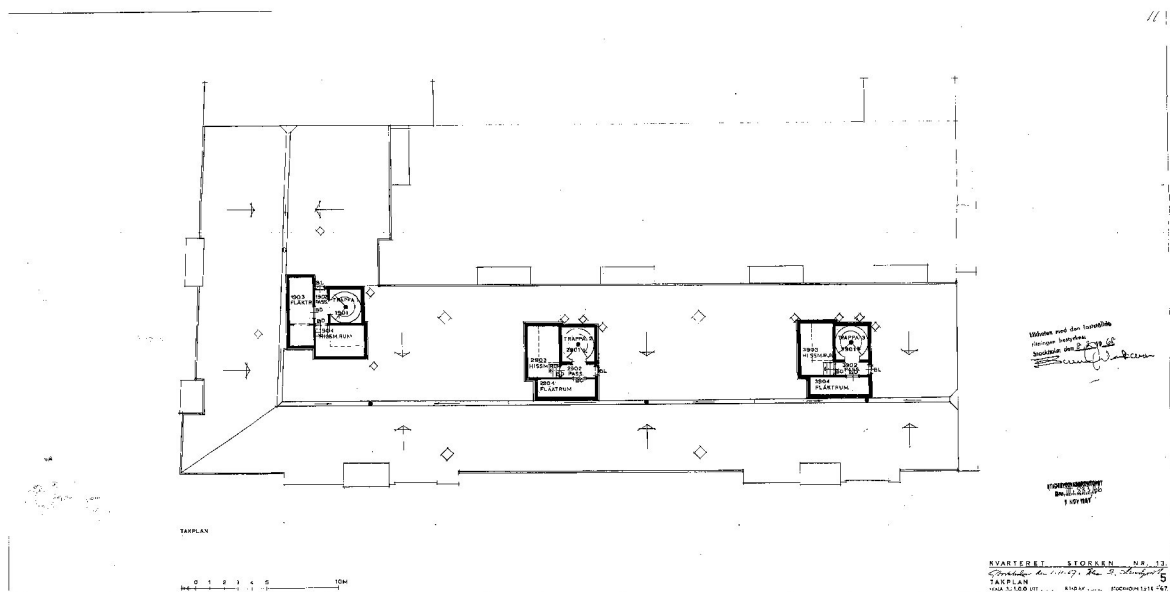

Balkong på innergården.

Balkonger i hörnan Valhallavägen-Sibyllegatan som delvis bytt nätet mot glas och inglasats.

- Det platta taket är klätt i kopparplåt, förutom i anslutning till takfoten som består av någon sorts metall. På taken finns tre fläkt- och hisstoppar inklädda i kopparplåt.

Ursprunglig ritning som visar hur taket är utfört. Det är idag i stort sett oförändrat sedan 1969.

Det plåtklädda taket i koppar på Storken 13 möter här gaveln på Storken 12 som även är plåtklädd. Sannolik mötte det äldre rivna huset gaveln mot grannfastigheten på ett annat sätt.

- Entréernas väggar är klädda i stående glaserad brun keramik, delvis i ½-stens löpskift, delvis i små format. Golv i granit och kalksten (jämtländsk). Hisshusen har stående glaserad brun och mörkt blå keramik i små format.

- De tre trapphusen i anslutning till hissarna är centralt belägna i fastigheten och är trånga med en spiraltrappa i betong, hissarna är huvudväg in i till husets lägenheter.
- Armaturer i entréerna är från senare datum.
- Gården är belagd med cementplattor och försedd med planteringar.

8 KULTURHISTORISKA VÄRDEN OCH BÄRANDE KARAKTÄRSDRAG

KVARTERET STORKEN

Kvarteret Storken avspeglar byggnadsstadgans och byggnadsordningens regelverk som ger innerstaden dess karaktäristiska struktur. Esplanaden Valhallavägen är resultatet av tidens stadsplanering som visar hur esplanadsystemet förverkligades som en av storstadens främsta paradgator. Det utgör gränsen mellan den välbevarade 1880-talskvarteren i väster och kvarteren i öster mot Karlplan som uppfördes från 1890-talet och fram till 1910-talet.

Kvarten västerut från Storken, mellan Valhallavägen och Humlegården, är bland Stockholms bäst bevarade 1880-talskvarter med fasader i en tidstypisk puts- och gipsarkitektur. Den kritiserades under 1890-talet eftersom den ansågs "oäkta" och man började söka efter materialäktethet, vilket möttes upp på sina håll – byggnader med tegel- och natursten som bärande element återfinns till exempel öster om intilliggande fastigheter.

BÄRANDE BERÄTTELSE

- Kvarteret Storken ingår tydligt i berättelsen om 1800-talets stadbyggnadsideal, där paradgatan Valhallavägen är karaktärsdrivande. Grundstrukturen från 1800-talet finns närvarande trots de förändringar som skett sedan dess – i synnerhet när Storken 2 och 3 revs.
- Kvarteret Storken berättar om Östermalms byggnadshistoria från 1870-talet då kvarters- och gatustrukturen fastlades. Här finns och har funnits byggnader från flera av epokerna som präglat Östermalm. De första byggnaderna som uppfördes inom kvarteret på 1880-talet är nu rivna. 1890-talet återfinns mot Valhallavägen och Sibyllegatan, tidigt 1900-tal mot Östermalmsgatan. Den aktuella bygganden är en exponent för 1960-talets rivningsvåg.

BÄRANDE KARAKTÄRSDAG

- Byggnadernas höjd, och placering i kvarteret som kringgårdar innergårdar är förutsättningar, inskrivna i detaljplanen för kvarteret (fastställd 12/5 1939) och vidmakthåller strukturen och områdets karaktär. Detaljplanen upprättades i enlighet med den kvarterstruktur som lades ut på 1800-talet som formar platsens karaktär. Kvarteret Storken upplevs därför, trots att kvarteret är heterogent avseende de enskilda fastigheterna, som väl anpassat till stenstadens karaktär.

Innergård i kvarteret Storken. Här syns hur heterogent kvarteret är, med byggnader uppförda under olika epoker, men att de förhåller sig till samma höjd och kvarterets struktur.

STORKEN 13

Storken 13 uppfördes enligt ritningar av Åke Lindqvist arkitektkontor, 1967–1969. Det var under den senare delen av saneringen av malmarna. Enstaka hus på Östermalm revs och nya hus uppfördes, i modernistisk stil och av skiftande kvalitet. Den aktuella fastigheten äger inte några högre estiska värden utan är relativt anonym, underordnad och till viss del anpassad efter huset intill på Valhallavägen i material och färg.

VÄRDEBRÄRANDE BERÄTTELSE

Byggnadens värdebärande berättelse är att den är ett exempel på 1960-tales saneringsarbeten i innerstaden. Den exemplifierar hur äldre 1800-talsbyggnader, uppförda med stor arkitektoniska omsorg för att pryda sitt läge i stadsmiljön, revs eftersom de inte ansågs vara goda moderna bostäder, vilket ledde till protester i samtiden. På Valhallavägen är byggnaden det enda bostadshuset som påminner om 1960-tals rivningsväg.

SÄRSKILDA KARAKTÄRSDRAG

- Tidstypiska fasad och takmaterial - ljust tegel, glasat mörkare tegel, tak i koppar och plåtdörrar.
- Fasadliv med utkragande delar - balkonger mot gatan och liggande fönster i varierade storlekar med deras indelningar. Tillsammans bildar dessa horisontala band med oregelbunden vertikal sektionsdelning.
- Delvis indragna balkonger mot gatan och utanpåliggande mot gården, båda med ett karakteristiskt utseende med en bred ram och nät (i viss mån utbytt mot glas).
- Entréer med glaserad keramik i blått och brunt samt stengolv i granit.
- Låg diskret takfot.

Storken 13 en relativt anonym, men tidstypisk byggnad från slutet av 1960-talet.